

Od Hronu po Tigris: János Molnár (1938-2020)

ATTILA KOVÁCS

Vo veku 83 rokov zomrel arabista, religionista, reformovaný duchovný, bývalý dekan Reformovanej teologickej fakulty Univerzity Jánoša Selyeho v Komárne, János Molnár.

Narodil sa v Mikule (maď. Garammikola) v okrese Levice do maďarskej kalvínskej rodiny, ktorá bola v r. 1947 vysťahovaná do Čiech. Teologické štúdiá absolvoval v r. 1958-1963 na Evanjelickej teologickej fakulte Karlovej Univerzity v Prahe. Od r. 1961 paralelne s reformovanou teológiou študoval aj arabistiku na filozofickej fakulte tej istej univerzity, ktorej štúdium potom dokončil v r. 1968 na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Zároveň popri štúdiu v r. 1965-1968 pôsobil v Bratislave ako pomocný reformovaný duchovný. Od r. 1968 začal pracovať v Univerzitnej knižnici v Bratislave, kde sa venoval najmä spracovaniu orientálnych rukopisov zo zbierky Safveta bega Bašagića. Ako výsledok tejto jeho dlhoročnej snahy vznikla rozsiahla komentovaná bibliografia arabských, perzských a tureckých rukopisov, knižne publikovaná v r. 1980 (Molnár 1980). Medzitým v r. 1974 získal doktorský titul na Evanjelickej teologickej fakulte Karlovej Univerzity v Prahe prácou o rétorických dielach Abú Násera al-Farábího. V r. 1985-1990 pôsobil na Blízkom východe a dlhšie pobýval v Egypte, Jordánsku a Iraku. Popri svojej práci pre rôzne československé firmy ako prekladateľ a expert na danú oblasť, venoval svoj záujem aj štúdiu arabčiny a iných semitských jazykov, ako aj islámu, kresťanstva a iných náboženských komunít na Blízkom východe.

Najmä jeho pôsobenie v Bagdade v ňom zanechalo hlbokú stopu. Vypovedajú o tom jeho príbehy a anekdoty z tohto pobytu, ktoré rozprával rád a s takým nadaním a erudíciou, ktoré by obstáli aj v arabskom kontexte. V blízkovýchodnom prostredí sú príbehy vysoko cenené a platí, čo najlepšie vidieť v Knihe tisíc a jednej noci: človekom je ten, kto má svoj príbeh. A János Molnár mal svoje príbehy okorenené o výstižné arabské frázy a kvetnaté prirovnania vskutku pozoruhodné. Jeho príhody a anekdoty, v ktorých často vystupuje aj Molnárov bagdadský priateľ „Abú Iksien“ a iní, pripomínajú tie, ktoré prežili už v spomínanom kompendiu orientálnych príbehov abbásovský kalif Hárún al-rašíd a jeho verný vezír Džafar.

Po pobyte na Blízkom východe v r. 1992 nastúpil ako odborný asistent na Katedru religionistiky a filozofie na Evanjelickej teologickej fakulte Karlovej Univerzity v Prahe. Paralelne s religionistikou prednášal študentom reformovanej teológie aj homiletiku a maďarské cirkevné dejiny. V r. 1995-1998 pôsobil na Univerzite Komenského v Bratislave, kde sa spolu s prof. Jánom Komorovským podieľal na založení a etablovaní religionistiky ako samostatného odboru. Bol spoluzakladateľom Teologického inštitútu J. Calvina (maď. Calvin J. Teológiai Akadémia) v Komárne, ktorý zohrával dôležitú úlohu vo vzdelávaní reformovaných duchovných na Slovensku. Tu v r. 1994 založil a viedol Katedru religionistiky a filozofie a od r. 1997 sa stal dekanom celého inštitútu. V r. 2004 sa stal dekanom Reformovanej teologickej fakulty Univerzity Jánoša Selyeho v Komárne, kde viedol Katedru religionistiky a zaviedol šesťsemestrálny kurz o dejinách svetových náboženstiev pre študentov reformovanej teológie. V tom roku sa aj habilitoval na Katedre religionistiky a filozofie Evanjelickej teologickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave prácou „Kresťanstvo a kresťanské cirkvi z pohľadu religionistického“. Bol autorom niekoľkých článkov a štúdií najmä z okruhu islámu a reformovanej teológie a zorganizoval mnohé vedecké podujatia a semináre. Paralelne s akademickou kariérou pôsobil aj ako reformovaný duchovný v rôznych lokalitách na juhozápadnom Slovensku. Jeho životné osudy boli spracované v r. 2015 aj formou dokumentárneho filmu (Hosszú, Molnár a Szabó 2015).

BIBLIOGRAFIA:

Hosszú, Gyula, József Molnár, a Linda Szabó. 2015. „Garammikolától Prágáig – Molnár János filmje.” Filmed September 2015 at Edoku, Budapest. Video 25:35. <https://edoku.org/video/garammikolatal-pragaig-molnar-janos-filmje>.

Molnár, Ján. 1980. *Orientálne tlače z knižnice Safveta bega Bašagića v Univerzitnej knižnici v Bratislave*. Bratislava: Univerzitná knižnica.